

Asia: VN/34601/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Lausunnonantajan lausunto

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

Lakiesityksen tavoitteena on nostaa väestön koulutustasoa tarjoamalla mahdollisuus korkeakoulututkinnon suorittamiseen mahdollisimman monelle sellaiselle henkilölle, jolla tutkintoa tai opiskeluoikeutta ei vielä ole. Muutoksella pyritään myös kohdentamaan aloituspaikkoja vailla aiempaa tutkintoa tai opiskeluoikeutta oleville, erityisesti nuorille. Nämä tavoitteet ovat kannatettavia. Uudistuksen tavoitteena on kannustaa opiskelijoita suunnitelmallisempaan opiskeluun ja suorittamaan korkeakoulututkinto laissa säädetyssä tavoitteellisessa suorittamisajassa. Tavoitteet ovat hyviä ja olemme samaa mieltä, mutta mielestämme kouluille tarvitaan resursseja opiskelijoiden tukemiseksi ja opintojen edistämiseksi tavoiteajassa.

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

Lakiesityksen yhden opiskelupaikan säännös vie mahdollisuuden monitieteellisestä opiskelusta ja ei ole sen takia kannatettava. Osa opiskelijoista haluaa opiskella monitieteellisesti kahta tutkintoa yhtä aikaa. Yhteiskuntamme tarvitsee asiantuntijoita, joilla on mahdollisimman laaja osaaminen ja useampi tutkinto. Monitieteellinen opiskelu voi edistää henkilön työllistymismahdollisuuksia ja tällaista osaamista voi hyödyntää esimerkiksi sote-alan vaativissa asiantuntija tai johtamistehtävissä sekä yrittäjyydessä. Uudistusta perustellaan sillä, että korkeakouluille vapautuu resursseja, joita ne voivat käyttää ensikertaisille opiskelijoille suunnatun koulutustarjonnan lisäämiseen ja koulutuksen laadun varmistamiseen. Näkisimme, että tällaisia resursseja ei välttämättä vapaudu todellisuudessa tai kohdennu oikein. Koulutuksen tulisi olla laadukasta joka tapauksessa.

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

On vaikea arvioida, kuinka paljon yhden opiskeluoikeuden säännös vähentäisi uuden opiskelupaikan hakemista ja siten vapauttaisi paikkoja ensikertalaisille.

Näkisimme, että uudistukset tulisi perustaa tutkittuun tietoon. Yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa on tärkeää uudistusten suunnittelussa, jotta voidaan selvittää muutosten todelliset ja tutkitut vaikutukset.

Muut huomionne esityksestä

Kuntoutusohjaajat ry kiittää mahdollisuudesta saada lausua. Lasiesitystä kommentoitaessa pohdimme myös yleisesti koulutuksiin hakeutumista. Leikkauksia on tehty paljon, aikuiskoulutustuki on menetetty ja opiskelijoiden asumistukeen on tehty heikennyksiä. Nyt kommenteilla oleva lakiesitys veisi niiltä opiskelijoilta mahdollisuuden, jotka haluavat saavuttaa laajaa osaamista ja joilla on resursseja useamman tutkinnon samanaikaiseen suorittamiseen. Lisäksi lakiesityksen myötä alan vaihto vaikeutuisi ja seurauksena olisi hukattuja resursseja opintoihin, kun opiskelija ei valmistumisen jälkeen ole motivoitunut työllistymään epäsovivalle alalle. Avoimet korkeakoulut ovat maksullisia, samoin useat erikoistumiskoulutukset. Kaikilla ei ole mahdollisuutta täydentää osaamistaan omin kustannuksin eikä työnantaja välttämättä maksa opintoja. Tällä hetkellä, ja tuskin lähitulevaisuudessakaan, esimerkiksi hyvinvointialueilla ei ole varaa tukea työntekijöiden opiskelua. Uhkana osaamisen heikentyminen sote alalla.

Ylitalo Jaana
Kuntoutusohjaajat ry